

AGNÈS MARTIN-LUGAND

Šťastie mi uniká
pomedzi prsty

Ljndeni

Šťastie mi uniká pomedzi prsty

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Agnes Martin-Lugand
Šťastie mi uniká pomedzi prsty – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

AGNÈS MARTIN-LUGAND

Šťastie mi uniká
pomedzi prsty

Ljndeni

*Pre moje srdiečka Guillaume,
Simona-Aderawa a Rémi-Tarika*

*Šťastie je neskoré splnenie
detského prania.*

Sigmund Freud

*Pre ženu sú najkrajšími šatami
ruky milovaného muža.*

Yves Saint-Laurent

~ 1 ~

Ako každú nedeľu, ani dnes som nemala chuť tam ísť. Ako každú nedeľu, aj dnes som si dávala načas a robila všetko pre to, aby som aspoň trochu od-
dialila tú chvíľu. Ibaže...

– Iris! – zavolať na mňa Pierre. – Kde toľko trčíš?

– Už to bude! Hneď som tam.

– Poponáhľaj sa, ináč prídeme neskoro.

Prečo mal môj manžel vždy tak naponáhlo, keď sme mali ísť na obed k mojim rodičom? Ja by som dala čokoľvek za to, aby som sa z toho mohla vy-
vliecť. Jediným plusom bola príležitosť prvýkrát si obliecť najnovšie šaty. Včera večer sa mi podarilo urobiť posledné úpravy a s výsledkom som bola spokojná. Snažila som sa robiť všetko pre to, aby som nevyšla z cviku a nestratila krajčírsku zručnosť.

Okrem toho som v takých chvíľach zabúdala na všetko: na smrteľne nudnú prácu v banke, životnú rutinu a rozpadávajúce sa manželstvo. Už som nemala pocit, že vyhasínam. Naopak, ožívala som. V spoločnosti šijacieho stroja alebo pri kreslení modelov sa mi rozbúchalo srdce.

Naposledy som sa poobzerala v zrkadle a vzdychla som.

Pierra som našla pri vchodových dverách ťukať do telefónu. Chvíľu som ho pozorovala. Poznám ho už desať rokov a jeho nedeľný odev sa za ten čas ani o chlp nezmenil. Košeľa ležérneho strihu, bavlnené nohavice a jeho večné mokasíny.

– Už som tu, – zatriľkovala som.

Strhol sa ako prichytený pri čine a odložil mobil do vrečka.

– To ti trvalo, – zahundral obliekajúc si sako.

– Pozri, včera som ich dokončila. Čo na ne hovoríš?

– Veľmi pekné, ako vždy.

Otvoril dvere a zamieril k autu. Ani sa na mňa nepozrel. Ako vždy.

Presne o pol jednej naše auto zastalo pred domom mojich rodičov. Otec nám prišiel otvoriť. Dôchodok mu nešiel k duhu, brucho sa mu zaľatilo a nedeľná kravata ho čoraz väčšmi škrtila. Stisol zaťovi ruku, svoju dcéru sotva letmo

pobozkal a už ťahal Pierra do obývačky, aby si vypili tradičné portské. Narýchlo som pozdravila starších bratov, ktorí už boli pri druhej runde. Jeden sa laktom opieral o kozub, druhý na pohovke čítal noviny a spoločne komentovali najnovšie politické udalosti. Pobrala som sa do kuchyne za ženskou časťou rodinného klanu. Mama v zástere uviazanej okolo pása – tak ako posledných takmer štyridsať rokov – dozerala na prípravu nedeľného jahňacieho stehna a otvárala konzervy so zelenou fazuľkou. Švagriné zatiaľ dali najesť svojim ratoľstiam. Najmenšie im viseli na prsiach. Tie staršie prerušili sviatočné jedlo pozostávajúce zo zemiakových krokiet a plátu pečienky, aby pobozkali tetu. Pomohla som mame odstrediť hlávkový šalát a pripravila octovú zálievku, počúvajúc klebety o tom, ako pani Neviemaká vyvolala v lekárni škandál, alebo o pánovi Iksypsilon, ktorému zistili rakovinu prostaty. A mamu, ktorá podľa toho, o čo išlo, vyhlásila: „Mala by sa za také správanie hanbiť, to sa nepatrí!“ alebo „To je nešťastie, taký mladý“. Ja som bola ticho. Neznášala som tie reči.

Mlčala som aj pri stole, kde otec viedol prím. Z času na čas som pohľadom zablúdila k Pierrovi, ktorý sa v kruhu mojej rodiny cítil ako ryba vo vode. Pritom boli takí nudní a úplne iní, ako by som si priala. Aby som sa rozptýlila, obsluhovala

som ako v čase, keď som bola *najmladšia v dome*. Pochopiteľne, veď sme s Pierrom ako jediní nemali deti. Keď som sa vrátila k stolu s podnosom naloženým syrmi, oslovila ma švagriná:

– Iris, máš nádherné šaty! Odkiaľ ich máš?

Usmiala som sa a konečne na sebe pocítila Pierrov pohľad.

– Sú z povaly.

Zvraštila obočie.

– Sama som si ich ušila.

– Jasné, zabudla som, že občas niečo spichneš.

Mala som chuť jej odvrknúť, že nie je sama, ale zdržala som sa. Dnes som nechcela kaziť náladu.

– Naozaj si šikovná. Som z toho paf. Myslíš si, že by si mohla ušiť nejaké aj pre mňa?

– Ak chceš, môžeme sa o tom neskôr porozprávať.

Jej nápad dať šancu šatám bol z kategórie zázrakov. Zmeniť *look* švagrinej bola výzva, ktorú by som s radosťou prijala. Tvrdohlavo sa usilovala maskovať plné tvary – pridanú hodnotu tehotenstiev – a navliekala sa do neforemných nohavíc a pulóvrov.

Rozhostilo sa ticho, nálada ochladla. Radšej som si sadla a tému ďalej nerozvíjala. Znova som sa musela vyrovnávať so zmareným snom a bolo mi z toho ťažko.

– Je to predsa len škoda, že Iris nevyštudovala tú školu, – ozval sa starší brat.

Postavila som na stôl nedotknutý pohár vína. Naklonila som hlavu a pozrela naňho. Z jeho výrazu bolo jasné, že si uvedomuje, ako sa hlúpo preriekol. Obrátila som sa k rodičom. Nevedeli, kam sa podieť.

– O akej škole hovoríte?

– Zle si rozumela, – odvetila mama. – Tvoj brat chcel povedať len to, že z teba mohla byť dobrá krajčírka.

Uškrnula som sa.

– Máš pravdu, mami, veľmi ste ma v tom podporovali. Nemala by som na to zabúdať.

Vrátila som sa o vyše desať rokov dozadu, keď som jej ušila sviatočný komplet. Keby mi v ten deň dala zaucho, menej by to bolelo.

– Iris, hádam nechceš, aby som si na svadbu tvojho brata navliekla túto handru? Ako by som vyzerala? – oborila sa na mňa a hodila šaty na stoličku.

– Aspoň si ich vyskúšaj, mami, – prosíkala som ju. – Určite v nich budeš nádherná, tak dlho som sa s nimi babrala...

– Keď sa tak pozerám na výsledok, radšej si ten čas mala využiť na zopakovanie učiva.

~ ~ ~

Bratov hlas ma vrátil do prítomnosti. Uprene pozoroval rodičov a odrazu vyzeral spokojný s tým, že zabrdol do témy, ktorá bola počas môjho dospievania dôvodom nezhôd medzi nimi a mnou.

– No tak, povedzte jej to. Po takom dlhom čase je to premlčané. Už jej to život nezmení!

– Mohol by mi niekto povedať, o čo tu ide? – rozčúlene som vstala od stola. – Ocko? Mami?

Švagriné hodili na svojich manželov spýtavé pohľady a tiež vstali. Deti odrazu akoby náhodou potrebovali mamy. Aj Pierre vstal, podišiel ku mne a objal ma okolo pliec.

– Upokoj sa, – zašepkal mi do ucha a obrátil sa na našich. – O akú záležitosť tu ide?

– Dobre, tak ja to teda poviem, – vyhlásil starší brat, keď sa uistil, že deti nie sú nablízku. – Iris, podala si si na konci štúdia prihlášku na odevnú školu bez toho, aby si o tom niekomu povedala?

– Odkiaľ to vieš? Ale to je jedno, aj tak ma neprijali.

– Bola si presvedčená, že ťa neprijali, lebo si nedostala odpoveď... A v tom si sa mýlila.

V hrdle mi navrela hrča, začala som sa chvieť.

– Prijali ťa, lenže ty si sa o tom nedozvedela.

Akoby v hmle som počúvala, ako mi brat hovorí, že mi rodičia otvorili poštu a zistili, čo som sa im za chrbtom chystala urobiť. Vtedy som si

povedala, že len čo dokončím tú prekliatu obchodnú školu, na ktorú ma nasilu prihlásili, zatiaľ čo ja som snívala len o šijacom stroji a krajačírskom salóne, budem si môcť robiť, čo chcem. Napokon, bola som dospelá a všeličo som už mala za sebou, nemali právo mi do toho hovoriť. Skutočnosť však bola úplne iná a ja som sa o tom dozvedela až dnes: rozhodli sa prekliateho listu zbaviť a spálili ho. Zradili ma. Cítila som sa, akoby ma prešiel parný valec. Moji rodičia mi ukradli život. Podlomili sa mi nohy, preglgla som kyslú slinu nevoľnosti. Pocit slabosti sa rýchlo rozplynul, zmocňovala sa ma zlosť.

– Mrzí nás to, mali sme zakročiť...

Na kajúcne reči bratov som zvysoka kašľala. Oni dvaja nikdy nepocítili tlak rodičovskej autority. V prvom rade preto, lebo boli chlapci. Okrem toho si vybrali štúdium práva a medicíny. Samozrejme, že to viac ladilo s predstavami rodičov. Zvrtila som sa k nim, pripravená skočiť im na krk a hrýzť.

– Ako ste mi mohli urobiť niečo také? Ste... To je... Je to odporné!

– Tá tvoja rozmarná záľuba v šití bola odjakživa smiešna, – uzemnil ma otec. – Nemali sme v úmysle dovoliť, aby si skončila ako továrenská šička.

– S takou školou by som neskončila v továrni. A keby aj, čo ak to bolo to, čo som chcela? Obyčajní pracujúci vám prekážajú? Nemali ste právo pliesť sa do toho, rozhodovať za mňa, všetko zničiť...

Celé roky som ten neúspech a domnelé odmietnutie prisudzovala svojej neschopnosti. Myslela som si, že nič neviem, že nemám na šitie ani štipku talentu. Napriek tomu som sa stále zaťato usilovala zvládnuť ihlu a zdokonaľovať sa. Mohla som v tom byť o toľko lepšia! Nebyť ich, nemárnila by som čas v banke.

– To stačí, Iris! – zahriakla ma mama prenikavým hlasom. – Koľko máš rokov?

– Celý čas ste ma ponižovali, – kričala som na ňu. – Nikdy ste mi neverili.

– Urobili sme to, čo bolo pre teba najlepšie. Nikdy si nestála nohami pevne na zemi. Ako sme to mohli dopustiť šesť mesiacov pred vašou svadbou? Termín bol dohodnutý, oznámenia pripravené, šaty objednané...

– Milý Pierre, mali by ste nám poďakovať, – zamiešal sa otec.

– Nepokúšajte sa ma zatiahnuť do vašej špinavej historky a nepočítajte s tým, že vám budem vďačný. Ako môžu rodičia takto zradiť dieťa? Hovorili ste o svadbe? Práve to je to. O takejto veci sme sa s Iris mali porozprávať medi štyrmi očami.

Nemali ste už právo zasahovať jej do života. To bola moja úloha a moje miesto.

Pozrela som na Pierra. V takých chvíľach som si spomenula, ako veľmi ho ľúbim. Keď ma chránil. Keď bol znova tým mužom, ktorého som spoznala, ktorý za mňa bojoval, vážil si ma, bol ku mne pozorný, pre ktorého som existovala. Nikdy by som si nebola pomyslela, že sa ma pred mojimi rodičmi takto zastane.

– Načo sa k tomu vôbec vraciame? – spýtala sa mama. – Čo sa stalo, už sa neodstane. A jedného dňa sa nám poďakuješ za to, že sme rozhodli namiesto teba.

– Poďme preč, – povedala som Pierrovi.

– Pravdaže, ideme domov.

– Och, Iris, zostaň tu, to bude v poriadku, – povedal mi brat.

– Všetko ste pokazili. Nemám čo robiť v dome, v rodine, kde ma nikto nerešpektuje! Ste obyčajní...

– Čo?

– Ste úbohí, úzkoprsí a obmedzení! Z vášho života je mi na vracanie... Banda buržujov.

Otec prudko vstal.

– Neopováž sa prísť, kým sa neospravedlníš.

Pozrela som sa mu priamo do očí. Pierre ma odtiahol a pošepol mi, aby som sa krotila.

– To sa nikdy nestane. Nie je na mne ospravedlniť sa.

– Iris sa hnevá právom, – obhajoval ma manžel.

S jeho podporou som možno navždy opustila rodičovský dom. Budem schopná niekedy im odpustiť? Pochybovala som o tom.

Len čo sme sa ocitli v aute, zaliali ma slzy. Pierre si ma ponad radiacu páku pritiahol a objal. Hladil ma na chrbte a šepkal upokojujúce slová.

– Nechal by si ma robiť tú školu? – spýtala som sa ho fňukajúc.

– Ale áno, – povedal po chvíli. – Poďme, ne-stráčajme tu čas.

Pustil ma, narovнала som sa, naštartoval. Hľadela som cez okno, ale všetko som mala rozmazané. Napokon, čo by som aj videla? Malomesto uprostred nedeľného popoludnia, to je to isté, ako by som povedala mesto duchov. Zúrivo som si potierala slzy. Lútosť prehlušil pocit krivdy a pobúrenie. Vrelo to vo mne. Mala som sto chutí všetko zničiť, spáliť všetky mosty. Prečo boli rodičia voči mne vždy takí zaujatí? Čo som im urobila? Čím som si to zaslúžila? Neboli schopní porozumieť mojim túžbam, pochopiť, že som chcela viesť krajčírsky salón. Čo bolo na tom zlé? Ustavične som s nimi bojovala, snažila sa dokázať, že na to mám.

Pokračovala som v šití aj napriek ich nesúhlasu s tým, aby som išla na učňovku, dokonca aj po tom, čo mi vybrali vysokú školu. Roky som ich vytáčala tým, že som si šijací stroj rozkladala v obývačke na stole, nosila iba oblečenie vlastnej výroby, hovorila o objednávkach od kamarátok a ich mám... Kým som sa utápala v týchto myšlienkach, Pierre mlčky šoféroval. Občas som na sebe jasne cítila jeho znepokojený pohľad.

Zaparkoval pred domom. Vyšla som z auta a zabuchla za sebou dvere. Počula som pípnutie centrálného uzamykania.

– Iris, povedz mi niečo, prosím... Neuzatváraj sa do seba.

Prudko som sa k nemu obrátila.

– Čo ti mám povedať? Že mi pokazili život? Že som nechcela takto skončiť?

– Pekne mi nakladáš. Nevedel som, že si až taká nešťastná.

Odrazu ma premohla únava, zvesila som plecia. Podišla som k nemu a vkĺzla mu do náručia. Bol napätý. Pred chvíľou som ho urazila.

– Pierre, s tebou to nemá nič spoločné. Zle som sa vyjadrila, prepáč mi to. Ako ti niečo také mohlo napadnúť? Mám šťastie, že ťa mám. Ale nechcela som skončiť v banke, mala som iné ambície a ty to dobre vieš, nikdy som sa tým netajila.

– Ibaže, ani ja som o tej záležitosti so školou nevedel.

– Chcela som ťa prekvapiť... Teda, keby ma prijali.

– Poďme dnu, nemám chuť rozprávať sa medzi dverami, všetkým na očiach.

Bolo jasné, že susedia, najmä naši priatelia, stáli za záclonami a špekulovali, čo sa to u pána doktora deje. Nasledujúce dve hodiny bude vyzvárať telefón. S priateľmi sme žili v najvychýrenejšej štvrti mesta. Presnejšie povedané, všetci sme bývali na piatich okolitých uliciach. Život mimo tohto okruhu pre nás neexistoval.

V dome ma ovalilo ticho, zahnilo ma do úzkych. Odkopla som balerínky, vošla do obývačky a schúlila sa na pohovke do kľbka. Pierre si dával načas, pedantne poukladal sako, peňaženku a kľúče od auta. Potom prišiel za mnou. Položil mobil na konferenčný stolík, prisadol si a rukou mi vošiel do vlasov.

– Zlato, viem, že to, čo sa stalo, je veľmi ťažké...

– To je eufemizmus.

Vzdychol.

– V jednej veci musím dať tvojej mame za pravdu: je to za nami. Minulosť neprerobíš, nemôžeš zmeniť beh vecí.

– To ma má utešiť?

– Nehovorím, že im máš hneď odpustiť. Nechaj čas, nech urobí svoje. Prinajmenšom však máš dôkaz, že si nadaná, že ťa v škole chceli... Odteraz už žiadne pochybnosti o tom, že vieš šiť.

Usmial sa na mňa a objal ma. Nemohol pochopiť, čo som cítila. Jemu nikto a nič nebránilo vrhnúť sa celou bytosťou na štúdium medicíny. Z úvah ma vytrhli vibrácie jeho telefónu. Vystrel sa, pripravený zodvihnúť.

– To mi teraz nemôžeš urobiť, Pierre, prosím.

– Ale...

– Nie, dnes popoludní žiadna nemocnica. Je nedeľa, tento víkend nemáš ani službu, ani pohotovosť. Nemôžu od teba žiadať, aby si prišiel. Mám po krk toho, že vyskočíš zakaždým, keď ťa zavolajú. Som tvoja žena a práve teraz ťa potrebujem.

– Neboj sa, zostanem tu. Len mi dovoľ odpovedať.

Prikývla som. Bleskovo natukal textovú správu a vrátil mobil na stôl. Znova si ma privinul.

Chcela som zadržať slzy, ale nepodarilo sa mi to. Neprichádzalo do úvahy, aby som sa znova ocitla v našom veľkom dome sama, bez neho, pretože on bežal do nemocnice. Nie dnes. Nie po tom, čo som sa dozvedela. Nie vo chvíli, keď som si nevedela dať rady s informáciou, ktorá od základov zmenila môj pohľad na veci.

~ 2 ~

Vyššie týždňa som sa umárala čiernymi myšlienkami a krútila sa okolo horúcej kaše, ale potom znova vyšlo slnko. Povedala som si, že pripravím Pierrovi prekvapenie. Prichystala som večeru pre zamilovaných so všetkým, čo k tomu patrí: sviečky, fľaša dobrého vína, krásne tanieri. A pekné šaty, trochu sexi, ale nie príliš, lebo Pierre uprednostňoval klasiku. Keď som si ich naposledy vyskúšala, napadlo mi, že je naozaj škoda, že k nim nebudem mať vysoké podpätky. Čo už. Tentoraz zavážil iba vkus môjho muža. Vedela som, aký šok mu spôsobím, dúfala som však, že moje kura na estragóne mu pomôže tú novinku stráviť. Ešte posledná vec. Potrebovala som sa uistiť, že moje plány nič nezmarí. Okrem naliehavých prípadov som mala

striktný zákaz vyvolávať mu do nemocnice, ale jedna esemeska hádam neprivolá blesky na moju hlavu: „Prídeš na večeru?“ Krútila som sa v kuchyni ako na ihlách. Na moje veľké prekvapenie netrvalo ani päť minút, kým prišla odpoveď: „Áno. Chceš ísť do reštaurácie?“ Usmiala som sa. Od hádky u rodičov sa trochu snažil. Plán som však nezmenila: „Nie, zostaneme doma, mám pre teba prekvapenie,“ odpovedala som. „Ja tiež,“ odpísal.

O dve hodiny som počula buchnúť domové dvere.

– To je vôňa, – povedal Pierre, keď vošiel do kuchyne.

– Ďakujem.

Pobozkal ma inak ako zvyčajne. Bežne som mala pocit, že som vzduch, sotva som stihla zachytiť dotyk jeho pier, jednoducho manželská rutina. Tento bozk bol hlbší, vrúcnejší. Žeby si vzal do hlavy, že dnešný pekný večer dovedie až do úplného konca? V to som dúfala a pokiaľ išlo o mňa, pokojne by som začala dezertom. Zavesila som sa naňho a zdvihla sa na špičky.

– Najesť sa môžeme aj neskôr, ak chceš, – naznačila som mu.

S ústami na mojich perách sa zľahka usmial.

– Najskôr chcem vedieť, aké je to tvoje prekvapenie.

Naložila som na taniere a sadli sme si k stolu. Aby som predĺžila chvíľu napätia, navrhla som, aby sme sa najskôr najedli. S plným bruchom sa pohodlne usalašil na stoličke. Položila som príbor.

– Kto začne? – spýtala som sa.

– Máš prednosť, – odvetil.

Pomrvila som sa na stoličke, nevedela, kam poďieť oči, placho som sa usmiala.

– Takže... Dnes som urobila niečo... čo som mala spraviť už veľmi dávno...

Dala som si dúšok vína.

– A to? – posmelil ma.

– Dala som výpoveď.

Vzpriamril sa ako v spomalenom filme. Nastalo hrobové ticho.

– Povedz niečo.

Črty mu stvrdli. Šmaril obrúsok, prudko vyskočil a prísne na mňa pozrel.

– Hádám si mi to mohla povedať! Došľaka! Som tvoj muž a takéto rozhodnutia sa robia vo dvojici. Mám k tomu čo povedať.

Vzkypela vo mne zlosť. V poslednom čase sa každý rozhovor po niekoľkých sekundách zvrhol. Boli sme čoraz podráždenejší. Akákoľvek malichernosť mohla spustiť hádku... ak bol doma, pravdaže.

– To je to jediné, čo by som chcela, Pierre. Rozprávať sa s tebou. Lenže ty naozaj nikdy nie si do-

ma. Tvoj život sa zúžil na čas strávený v nemocnici.

– Takže odrazu som na vine? Nezahováraj a nezačínaj s výčtkami a s nemocnicou. Nemienim sa ospravedlňovať za to, že sa snažím byť úspešný.

– Nepočúvaš ma, ani sa na mňa nepozrieš. Chvíľami mám pocit, akoby som pre teba neexistovala. Nemysli si, že za posledné dva týždne doženieš všetko, čo si zanedbal.

– Tak dost!

Zatvoril oči, zhlboka sa nadýchol a stlačil si koreň nosa.

– Nechcem sa hádať a pokaziť večer. Prosím.

Sadol si naspäť, vypil pohár vody a šúchajúc si tvár oprel sa laktami o stôl. Potriasol hlavou.

– Ty a tvoje prekvapenia, – zašomral.

Pravdou bolo, že tentoraz som to neodhadla.

– Odpusť... Ja ti to...

– Nemal som vybuchnúť, – skočil mi do reči.

Pozrel sa na mňa a ponad stôl ma chytil za ruku. Usmiala som sa. Napätie povolilo, aspoň som v to dúfala.

– A keď sa to tak vezme, napokon sa to hodí k môjmu prekvapeniu... Keď sa to tak vezme, nemohla si si vybrať lepšie prekvapenie.

Vyvalila som oči ako lopty. Zostala som omráčená.

– Sťahujeme sa do Papuy-Novej Guiney?

Zasmial sa. Ja tiež. Silnejšie mi stisol ruku.

– Nie. Chcem bábätko. Je najvyšší čas, nie?

Uprene na mňa hľadel, očividne dojatý svojím vyhlásením a presvedčený, že vyskočím dva metre tridsať. Pomaličky ma prechádzal úsmev. Naše plány spolu neladili.

– Budeš sa môcť naplno venovať rodine, tak ako sme vždy chceli.

Musím ho stoj čo stoj zastaviť.

– Pierre, počkaj!

Vymanila som si ruku.

– Nedala som výpoveď v banke kvôli tomu, aby sme mali dieťa.

Aj on zvažnel.

– A prečo teda? – spýtal sa so zaťatými zubami.

– Našla som si krajčírsky kurz.

– Dúfam, že si zo mňa robíš žarty.

– Vyzerám tak?

Pozrel sa na mňa ako na idiota.

– Ale to je šialenstvo. Čo bolo, bolo. Je neskoro, krajčírka z teba už nebude. Tvoji rodičia sa zachovali podlo...

– Podlo? Teraz si ty strieľaš zo mňa!

Vyskočila som zo stoličky.

– Je po všetkom, – trval na svojom. – V tvojom veku už nezačneš študovať... aj keď študovať

je príliš silné slovo. Na tvojej situácii sa tým nič nezmení.

– Pravdaže začnem. Po skončení kurzu si otvorím krajčírstvo. Začnem s úpravami odevov a časom si vybudujem klientelu a budem robiť zaujímavejšie veci, šiť na mieru...

– Počkaj, počkaj!

Aj on vstal a začal chodiť hore-dolu.

– Chceš upravovať odevy?

– Spočiatku áno. Nebudem mať na výber.

– To je zlý sen! Takže sa budeš po štyroch plaziť pred našimi priateľkami, aby si im skrátila šaty? A to nehovorím o tom, čo si budú po večeroch rozprávať.

– Väčšmi ti záleží na tom, čo povedia ľudia, než na mojom šťastí? To znamená, že si na tom rovnako ako moji rodičia.

– Zase silné slová! Vieš, Iris, unavuješ ma. Robíš presný opak toho, čo sme si v živote plánovali. Nerozumiem ti.

Schmatol sako, čo sa tam povalovalo.

– Idem si vyvetrať hlavu.

– Len si choď. Urob to, čo vždy, vycúvaj z rozhovoru.

Vyšiel do záhrady a zmizol v tme. Hodnú chvíľu som zostala ako obarená, potom som sfúkla sviečky a začala odpratávať zo stola. Všetko som po-

umývala, bola som sama, zostali mi len oči pre plač. Slzy hnevu sa miešali so slzami smútku. Sklonená nad kuchynským drezom som nahlas fňukala. Ako sa mohol večer, ktorý sa tak pekne začal, tak bleskovo zvrtnúť? Čo sa to s nami stalo? Odcudzili sme sa, nerozprávali rovnakým jazykom, neboli sme schopní počúvať toho druhého a porozumieť jeho očakávaniam.

O dvadsať minút som začula buchnúť vchodové dvere. Stiahla som si gumené rukavice a vyšla mu v ústrety. Chladne na mňa pozrel.

– Dovoľ, aby som ti to vysvetlila...

– Idem si ľahnúť.

Odišiel z miestnosti, ani sa ma nedotkol.

Mala som tridsaťjeden rokov a manžela, ktorý sa oveľa viac ako o svoju ženu staral o kariéru, a odrazu si spomenul, že by sme mali mať početnú rodinu. Mala som prácu, ktorej jediným plusom bolo, že mi zabránila zošalieť, keď som v našom veľkom dome zostávala osamelá a stratená. Bola som iba Pierrova manželka. Nič viac. Veľmi dobre som vedela, čo sa odo mňa očakáva: že budem milá a poslušná žienka blažene sa usmievajúca nad pracovnými výkonmi svojho drahého manžela, a čoskoro aj príkladná matka, ktorá bude rodiť jedno dieťa za druhým a zúčastňovať sa na

školských akciách. Priam som počula svokru vra-
viť, aké je skvelé, že viem šiť. „Budete môcť ro-
biť kostýmy pre školu a živý Betlehem.“ Odmie-
tala som predpotopný názor, že manželky lekárov
nepotreujú pracovať. Moji rodičia rozhodli za
mňa a prekročili prípustnú hranicu. Môj man-
žel nepôjde v ich šľapajach. Nemala som v úmys-
le nečinne sa prizerať, ako sa zo mňa stáva stará
kvočka. S Pierrom sme sa jeden druhému strácali,
pohltila nás rutina a prehlbujúce sa vzájomné ne-
pochopenie. Najvyšší čas vziať veci do vlastných
rúk. Časť zodpovednosti ležala na Pierrových ple-
ciach, začala som však pripúšťať, že aj ja mám na
tom veľký diel viny. Na úpadku nášho vzťahu
mala svoj podiel moja odovzdanosť osudu, pasivi-
ta a zatrpknutosť posledného obdobia. Zachrániť
nás mohla radikálna zmena v mojom pracovnom
živote a ja to Pierrovi dokážem. Znova sa stanem
ženou, do ktorej sa kedysi zamiloval.

Keď som vošla do spálne, zdalo sa, že Pierre
spí. Nezažala som svetlo, potichu som vklzla pod
prikrývku.

– Trvalo ti to, – ozval sa.

Zozadu som sa k nemu pritúlila a objala ho
okolo pása. Pobožkala som ho medzi lopatky. Ne-
chcela som, aby sme zaspávali takí vzdialení jeden
druhému. Napoly sa vymanil z môjho zovretia.

– Teraz naozaj nie je tá správna chvíľa, Iris.

– O to mi nešlo... Ale keď už sme pri tom, s tebou nikdy nie je tá správna chvíľa. – Schúlila som sa na opačnom konci postele. – Až sa pýtam, ako by sa nám mohlo podariť splodiť dieťa...

Pierre sa nadvihol a zažal nočnú lampu. Sadol si na okraj postele, chytil si hlavu do dlaní.

– Nechcem, aby sa to zase skončilo hádkou, preto nebudem reagovať na tvoju poznámku... Ale uvedomuješ si, o čo tu ide?

Obzrel sa na mňa ponad plece.

– Urobila si to za mojím chrbtom a ešte sa mi pokúšaš nahovoriť, že nechcem deti.

Nato som sa zdvihla aj ja.

– Už nemám pätnásť, neporovnávaj to s prihláškou do školy, čo som si podala bez vedomia rodičov. Myslím si, že viem, čo je pre mňa dobré... A nikdy som nepovedala, že nechcem deti, len ťa prosím o trochu trpezlivosti. Desať rokov som obetovala podpore tvojho štúdia a lekárskej kariéry. Ja ťa žiadam o šesť mesiacov.

– Čo je to za kurz? Povedz mi o ňom niečo viac.

Porozprávala som mu o svojom objave. Poriadne mnou zamával. Pred niekoľkými dňami som takpovediac náhodou natrafila na stránku, kde ponúkali súkromné vzdelávanie, pritom ne-

stálo majland. Všetko financoval neznámy mecenáš bez podpory štátu. Zaplatila by som to zo svojich skromných úspor. Ubezpečila som ho, že by som nesiahla na rodinný rozpočet. Povedala som mu, že kurzy vedú profesionáli z veľkých módnych salónov, ba aj uznávaní modisti.

– Keď už sa púšťam do dobrodružstva, tak nech to stojí za to, – uzatvorila som.

– To je všetko veľmi pekné, ale na takú školu sa určite robí výberové konanie.

– Musím navrhnúť a ušiť model a napísať motivačný list, v ktorom opíšem svoju predstavu o remesle.

Obrnil sa mlčaním. Chcela som, aby pochopil moje odhodlanie.

– Je to posledná príležitosť splniť si sen. Teraz alebo nikdy. O desať či pätnásť rokov to už nespravím. Neurobím to našim budúcim deťom. Okrem toho prácu v banke nenávidím, som z nej otrávená a zatrpknutá, nie je to nič pre mňa, a ty to vieš. Chcem sa profesionálne rozvíjať, rovnako ako ty.

– To mi je novinka, – vzdychol si. – Pozri, som unavený, skoro ráno vstávam.

Lahol si naspäť, zhasol svetlo. Schúlila som sa do kľbka. Pierre začal chrápať. A ja som mala pred sebou prebdenú noc...

~ ~ ~

Takmer som oko nezažmúrila. Kým sa Pierre osprchoval, vstala som a pripravila raňajky. Keď vošiel do kuchyne, bez jediného slova si nalial kávu a cez kuchynské okno zamyslene hľadel do záhrady. Neodvážila som sa ani muknúť. Nakoniec prerušil ticho.

– Premýšľal som...

– Počúvam ťa.

Zvrtol sa a podišiel ku mne. Zostala som sedieť a dívala sa naňho.

– Daj sa na to a buď krajčírka.

Vyvalila som oči, úsmev mi trhal kútikmi úst.

– Ale bude to niečo za niečo, – oznámil mi. – Po kurze si urobíme dieťa. A neprichádza do úvahy, aby si si otvorila butik, máme dosť veľký dom. Všetko si budeš môcť zariadiť na povale, aj tak tam zvykneš šiť, takže v tom budeš pokračovať a popritom sa starať o deti.

Teraz bol rad na mne. Vstala som.

– Pravdaže, to mi úplne vyhovuje. Ďakujem.

To bolo jediné, na čo som sa zmohla. S pozdychom sa pohol a položil prázdnu šálku do drezu.

– Tak ja pôjdem. Uvidíme sa večer.

Podarilo sa mi vyhnúť výpovednej dobe. Na konci týždňa som dala banke posledné zbohom. Na

druhý deň som si ako boxer vstupujúci do ringu popraskala krčné stavce a vyliezla na povalu. Od zápachu prachu som sa rozkašľala. Podišla som k šijaciemu stroju a zložila z neho látku, čo ho prikrývala. Môj šijací stroj a ja... Napadlo mi, že podobne je spojený muzikant so svojím nástrojom. Môj klavír, moja gitara, moja singerka. Dnes som sa na ňu spoliehala, mali sme pred sebou obrovskú výzvu. Fungovala bezchybne, začínalo sa to dobre. Mala som vlhké dlane, srdce mi bilo ako splašené. Chybu som si nemohla dovoliť. Model, ktorý som chcela poslať spolu s príhláškou, som už mala premyslený. Načrtla som si dvojfarebné čierno-tyrkysové šaty inšpirované Courrègessom. Zvolila som okrúhly výstrih zvýraznený ozdobným stehom, krátke rukávy a látkový opasok s prackami na chrbte.

Všetko bolo na svojom mieste, nohu som mala na pedáli a látku v rukách. Prvý krok: zapnúť stroj. A bolo svetlo. Druhý krok: skontrolovať cievku. Bola na mieste, navinutá na doraz. Tretí krok: vložiť látku pod ihlu a sklopiť pätku. Nič nezadýha. Už len jeden pohyb a štartujem. Chodidlom som jemne pritlačila pedál a v miestnosti sa ozvalo pravidelné trk-trk. Svoje dielo som držala pevne v rukách a ťahala ho smerom von. Bola som ako urieknutá ihlou, čo v presných intervaloch

prechádzala látkou tam a naspäť, vytvárajúc dokonalý, pravidelný steh.

Zostavenie motivačného listu vo mne až toľko vzrušenia nevyvolávalo. Jednako som mu venovala celé tri dni a na svoje veľké prekvapenie som pri písaní pociťovala nefalšovanú radosť. Prvýkrát v živote som dostala príležitosť vyjadriť lásku a vášň pre šitie. Keď som s tým bola hotová, všetko som odniesla na poštu.

Starostlivo som dbala na to, aby Pierre vedel o mojich pokrokoch. Tváril sa, že ho môj projekt zaujíma. Nie som naivná, ale držala som jazyk za zubami: žiadne ďalšie výčitky. Keď prišiel domov včas, a to sa stávalo zriedka, privítala som ho s úsmevom. Nebolo to ťažké. Cítila som sa slobodná, znova som nabrala energiu, čo mi dlho chýbala. Dúfala som, že to oceňuje. Tajila som obavy, ktoré mi spôsobovalo nekonečné, ochromujúce čakanie. Dva týždne som sa šitiu takmer nedotkla, príliš som sa sústredila na čakanie na poštára. Trávila som viac času v záhrade ako v dome. Desiatkrát, dvadsaťkrát som sa išla presvedčiť, či neprichádza. S prihláškou na kurz som hrala vabank. Nebola však za tým len moja domýšľavosť? Ak ma neprijmú, môj sen sa rozplynie. Pierre by mi nedovolil

znova skúšať šťastie inde a ja by som prestala brať antikoncepčné pilulky.

Poštár mi napokon priniesol obálku, rozsudok, na ktorý som striehla deň čo deň. Rozochvená som ju otvorila. So zatvorenými očami som vybrala list. Niekoľkokrát som sa zhlboka nadýchla a vydýchla. Na jednoduchom tvrdom papieri krémovej farby stála krátka, elegantným písmom, čiernym atramentom, rukou napísaná odpoveď: „10. januára vás čakám v Ateliéri.“ S radostnými výkrikmi som tancovala po dome. Nedokázala som ovládnuť výbuch bláznivého smiechu. Odrazu som zmeravela: zišiel mi na um jeden zďaleka nie bezvýznamný detail. Škola sa nachádzala v Paríži, približne tri hodiny cesty vlakom od nás.

– Paríž nie je v susednom vchode, – povedal mi Pierre.

– Máš pravdu.

Sedela som vedľa neho na pohovke v tureckom sede, bol sústredený, pozorne ma počúval.

– Kedy by si mala začať?

– O mesiac.

– Čo si o tom myslíš? Naozaj máš chuť tam ísť?

– Kurz trvá iba šesť mesiacov, to nie je dlho.

V júli budem naspäť. Mám úžasné šťastie, že ma prijali.

Znova som ho prosila o dovolenie. S povzdy-
chom sa na mňa pozrel, potom vstal.

– Kde budeš bývať? Nikoho tam nepoznáš.

– Nejakú izbičku si už nájdem.

Prevrátil oči.

– To ma má upokojiť?

– Na víkendy budem chodiť domov.

Bezcieľne sa motal po obývačke.

– Alebo aj nie. Budeš mať kopu roboty... Dom
bude bez teba prázdny.

– Zamysli sa nad výhodami. Budeš môcť zo-
stávať v nemocnici tak dlho, ako budeš chcieť
a nehrozí, že ma večer nájdeš doma napaprčenú.

Na okamih sa zamyslel, usmial sa. Taký argu-
ment nečakal, o to presvedčivejšie naňho zapôsobil.

– A budem ti mať o čom rozprávať. Konečne
budeš mať šancu vidieť svoju ženu šťastnú a veselú.

Nespúšťajúc zo mňa oči si prisadol a objal ma.

– Budeš mi chýbať.

Bolo to až príliš jednoduché. V každom prípa-
de to bolo príliš krásne na to, aby to mohla byť
pravda.

– Aj ty mne, – odvetila som. – Občas by si mo-
hol za mnou prísť. Urobíme si zamilovaný paríž-
sky víkend.

– Uvidíme.

~ ~ ~

December s prípravami na sviatky ubehol ako voda. Na Pierrove prekvapenie som bez frflania súhlasila, že na Vianoce pomôžem svokre. A na jeho nesmierne potešenie som navyše pozvala všetkých priateľov na silvestrovskú večeru a všetko zorganizovala. Pierrova rodina aj naši priatelia uznali, že mám dosiaľ nevídanú energiu, jednako bez rozpakov trúsili poznámky týkajúce sa môjho plánu. Pochybnosti ich neopúšťali. „Načo sa do niečoho takého púšťaš?“ omieľali. Myslím si, že nevedeli pochopiť, ako môžem každý týždeň odísť od Pierra. On sa na rozhovoroch na túto tému nezúčastňoval.

Pokiaľ išlo o mojich rodičov, to bol iný príbeh. Od osudnej nedele som s nimi slovko nepreriekla. Bratia mi niekoľkokrát volali. Každý telefonát sa skončil fiaskom. Necháпали, prečo sa nad rodičovskú chybu nemôžem povzniesť. V ich očiach som bola zodpovedná za roztrieštenie rodiny. Keď ma nazvali štváčom, povedala som im, aby sa viac neunúvali volať mi. Ak ma niečo mrzelo, bol to Pierrov postoj. Robil spojku medzi nimi a mnou. On bol ochotný s nimi komunikovať. Veľmi dobre som vedela, že s nimi pravidelne telefonuje. Dokonca veľa nechýbalo a bol by sa dal bezo mňa zlákať na jahňacie stehno. Ako výhovorku sa mi

pokúsil nahovoriť, že je to „len kvôli tomu, aby upokojil situáciu“. A napokon aj preto, lebo som si konečne našla spôsob, ako si prísť na svoje. Jeho irónia sa nedala prehliadnúť.

Týždeň pred odchodom do Paríža som stratila chuť do jedla, začala som trpieť nespavosťou, strhávala sa zo sna a pritískala sa k Pierrovi v snahe znova zaspať. Každý pokus niečo užiť sa skončil fiaskom. Výsledok bol neforemný, alebo sa mi zasekol stroj či roztrhla niť. Svokrovcom sa podarilo prispieť k môjmu plánu svojím dielom. Zariadili to tak, aby som bola pod ochranou ich priateľov, ktorí mi prenajali izbičku blízko Námestia Bastily. Nebola som schopná zbaliť si kufre. Vždy, keď som sa odhodlala povyberať veci, ktoré som si mala vziať, úplne som spanikárila.

Neodvážila som sa požiadať Pierra, aby si vzal týždeň dovolenky, a oľutovala som to. Raz večer som spravila niečo, čo som nikdy nerobila. Prišla som do nemocnice, aby som ho po ordinačných hodinách vyzdvihla. Sekretárka ma privítala s úctou patriacou manželke pána doktora a oznámila mi, že má práve vyšetrenie. Sadla som si v čakárni.

– Čo tu robíš? – spýtal sa ma, keď o niekoľko minút vyšiel za mnou.

Vstala som.

– Chcela som ťa vidieť.

– Pod' so mnou.

Ako vždy, keď sme sa ocitli na jeho pracovisku, aj tentoraz si zachovával odo mňa odstup.

– Mala si mi to vopred povedať, – obrátil sa ku mne, keď sa dvere na ordinácii zavreli. – Ale dobre... mala si šťastie, už som skončil.

– To je dobre, užijeme si večer.

Sklopila som oči.

– Necítiš sa dobre?

– Nie! Dochádza mi, čo sa chystám urobiť.

Vyzliekol si plášť a založil chorobopisy rozložené na stole. Zhlboka som si vzdychla.

– Bojím sa, že to nezvládnem. Možno majú moji rodičia napokon pravdu, šitie je len koníček a ja nemám schopnosti na to, aby som sa stala profesionálkou.

– Pozri, ideš tam preto, aby si to zistila. Je to skúška a ak to nevyjde, vrhneš sa do niečoho iného a zbavíš sa ľútosti. Nikto ti nebude mať za zlé, ak sa ti to nepodarí, aspoň ja určite nie.

Objal ma.

– Trápi ťa ešte niečo iné, Iris?

– Hrozím sa pri myšlienke, že ťa každý deň neuvidím. Nikdy sme neboli odlúčení. Ako to zvládneme?

Vzdychol si a pošúchal mi chrbát.

– Sama si povedala, že to nepotrvá dlho, šesť mesiacov je nič. Týždne ubehnú rýchlo, tým som si istý. Ideme?

Obliekol si kabát, otvoril dvere a viedol ma bludiskom chodieb.

Cítila som na sebe jeho pohľad. Chcela som sa usmiať, byť nadšená, myslela som však iba na našu rozlúčku. Na parkovisku ma Pierre zadržal za rameno.

– Počkaj, na niečo som zabudol, zostaň tu, hneď som naspäť.

Rozbehol sa k nemocnici.

O desať minút sa s úsmevom na perách vrátil.

– Je to v poriadku? Vybavil si to?

– Musel som zabojskovať, ale dostal som, čo som chcel.

Zvraštila som obočie.

– Zrušil som na zvyšok týždňa všetky vyšetrenia po šiestej večer.

– Nebudeš mať z toho problémy?

– Neboj sa.

Hodila som sa mu do náručia, silno si ma privinul.

Po vjazde na obchvat nálada v aute klesla na bod mrazu. Až dovtedy bola príjemná. Pierre sa úpl-

ne odmlčal, keď hľadal miesto na ulici, kde stál činžiak, v ktorom budem bývať. A keď sme vošli do môjho nového domova, ani som sa nepokúsila nadviazať rozhovor. Položil kufre na posteľ a rýchlo obišiel garsónku. Pozrel sa von oknom, skontroloval zámku na vchodových dverách, nazrel do kúpeľne, zapol varné dosky na elektrickej dvojplatničke, ovoňal chladničku...

– Pierre, to je v poriadku!

– Vidím. Nevybalíš si kufre?

– Pustím sa do toho, keď odídeš, aspoň sa niečím zamestnám. Myslím, že tak ľahko nezaspím.

Podišla som k nemu a schúlila sa mu v náručí.

– Skôr ako odídeš, nájdeme si nejaké miestečko, kde sa navečeriame.

Po troch hltoch som odtisla tanier. Mala som stiahnuté hrdlo, Pierre takisto. Objednal kávu, vypýtal účet a zahĺbil sa do pozorovania ulice. Mlčala som. Vedela som, že vo chvíli, keď otvorím ústa, zrútim sa.

– Pripadá mi zvláštne, že sme tu, – povedal bez toho, aby na mňa pozrel.

Chytila som ho za ruku, obrátil sa ku mne.

– Musím ísť... Spiatočná cesta bude dlhá...

Stáli sme pod činžiakom. Objal ma.

– Dáš si na ceste pozor?

– Nepáči sa mi, že tu zostávaš sama.

– Čo by sa mi mohlo stať?

– Stretnutie so zlým človekom, nehoda. Dávaj na seba pozor, prosím.

– Sľubujem. – Pozrela som naňho. – To platí aj pre teba. Nepreháňaj to v práci pod zámienkou, že tam nie som a nebudem ti to môcť vyčítať.

Chytil moju tvár do dlaní, odhrnul mi vlasy z čela.

– Vieš, neprežíval som ten tvoj plán naplno, ale chcem, aby si vedela, že som na teba hrdý, o tom nikdy nepochybuj.

Tak predsa. Zaujímam sa o mňa, bol pozorný.

– Silno ma objím.

Dlhé minúty sme stáli pritisnutí jeden k druhému. Pobožkala som ho na líca, na ústa, konečne som dala priechod slzám. Pierre mi utrel tvár, pomaly ma pobožkal. Jemne odtiahol pery od mojich.

– Lúbim ťa.

Koľko mesiacov mi to nepovedal...

– Aj ja teba.

Posledný bozk a pustil ma.

– Teraz choď.

– Zajtra ti zavolám, hneď ako budem môcť.

Otvorila som bránu činžiaka, Pierre sa zvrhol na päte. Ponad plece na mňa naposledy pozrel,

usmial sa a naznačil mi, aby som vošla. Poslúchla som. Prechádzajúc dvorom k schodisku som si vpravala, že sa prvýkrát vracia domov bezo mňa. Možno nás však odlúčenie znova spojí a nanovo rozdúcha plameň.

Zamkla som na dva západy, sadla si v garsónke na posteľ a obzrela sa okolo seba. Ako tridsaťjedenročná som objavovala život v študentskej izbe. Dúfala som, že z víkendových návratov domov nebudem mať pocit, akoby som išla k rodičom len kvôli tomu, aby som si oprala špinavú bielizeň. Cez týždeň sa môj životný priestor obmedzí na dvadsať metrov štvorcových. Nedalo sa povedať, že je to tam špinavé alebo ošumelé, nemalo to chybu. Vzhľadom na to, že som neplatila nájomné, nemohla som sa tváriť ako fajnovka. Prvýkrát v živote som ľutovala, že nemám televízor. Hoci som ho nikdy nepozerala, niečo mi našepkávalo, že by mi jeho spoločnosť počas nadchádzajúcich osamelých večerov nebola na príťaž. Nevkladala som do svojej rekvalifikácie príliš veľkú nádej a neprehrešila sa prílišnou sebadôverou?

~ 3 ~

V žalúdku som mala hrču veľkú ako granát, vlhké dlane, podlamovali sa mi kolená. Pohľad na okolie môjho nového pracoviska mi príliš neprospel. Stála som pred budovou v haussmannovskom štýle vo štvrti Madeleine. Nastal môj prvý školský deň. Bolo desiateho januára, očakávali ma. Čo ak na to nebudem mať? Čo ak do nového prostredia nezapadnem? Bola to moja jediná šanca splniť si sen, a odrazu sa zdala taká krehká! Potriasla som hlavou, aby som si dodala odvalu, a konečne podišla až k masívnej bráne. Nestihla som ju potisnúť, otvorila sa pred dvomi mužmi vychádzajúcimi z budovy. Vážne tváre, obleky, v rukách kufríky na spisy. Prešli okolo mňa, akoby som bola vzduch a zabratí do rozhovoru

sa zvalili na zadné sedadlá veľkého čierneho auta, ktoré vzápätí vyštartovalo. Vošla som do haly dýchajúcej luxusom. Červený koberec na schodisku, drevené a zlaté obklady, zelené rastliny, o recepcii ani nehovoriac. Žiadna poštová schránka. Iba tabuľky visiace na stene. *Capital Risk Development*, nič pre mňa, *J. Investissement*, ani to nebolo ono, *G & M Associés*, stále nič. *Ateliér, tretie poschodie*. To je ono.

Vo výťahu som mala tú česť so svojím obrazom v zrkadle. Zľakla som sa. Mala som kruhy pod očami, bola som biela ako smrčka. Na odpočívadle na treťom poschodí boli jediné dvojkřídlové dvere. Zazvonila som. Otvorila mi akási žena.

– Predpokladám, že ste Iris, – oslovila ma hlbokým, očarujúcim hlasom.

– Áno, dobrý deň.

– Som Martha. Čakala som vás. Poďte ďalej.

Žena mohla mať vyše šesťdesiat rokov, oplývala však nezvyčajnou, akoby starosvetskou krásou a eleganciou. Hnedé vlnité vlasy rovno zastrihnuté nad plecami mala nalakované, hoci tak nepôsobili, a bolo to krásne. Pohľad jej orieškových očí a veľké červené pery dávali vyniknúť porcelánovej pleti. Cupitala som za ňou po chodbe a nemohla sa vynadívať na jej chôdzu modelky. Vztyčená hlava, prehnutý chrbát, vystreté plecia. Na

nohách pravé ihličkové podpätky, štíhla postava zahalená v ľahučkých tmavých šatách.

– Prevediem vás ateliérom.

Širokým pohybom mi naznačila, aby som ju predišla. Cez veľké presklené dvere som vošla do miestnosti, čo kedysi musela slúžiť ako sála na večierky. Parkety pod mojimi nohami dýchavične vŕzgali, zatiaľ čo ženine ihličky na nich jemne klopkali. Nechýbal mramorový kozub, nad ním veľké zrkadlo, pohľadom som letmo zavadila o stropné rímasy. Na pracovných stoloch stálo zo desať šijacích strojov. Pri každom drevená figurína. Cez množstvo okien zalievalo miestnosť denné svetlo. Po zotmení mal osvetlenie miestnosti zabezpečiť obrovský luster. Moja sprievodkyňa mi naznačila, aby som ju nasledovala.

– Tu sú skúšobné kabínky.

Vypleštila som oči. Od kabín nás oddeľovali dlhé zamatové závesy. Zariadenie čudného bu-doára tvorila stena po celej ploche pokrytá zrkadlami, sofa a purpurové zamatové taburety. Potom som uvidela sklad, skutočnú Alibabovu jaskyňu. Baly hodvábu, bavlny, saténu, brokátu, džerseja, lesklých tkanín a krepu. Látky, jedna jemnejšia ako druhá, konkurovali škatuliam vrchovato naplneným gombíkmi, perami, čipkami, perlami, stuhami a šnúrkami. Susedný salón slúžil ako strižňa.